

STORTINGET

Representantforslag 5 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Naomi Ichihara Røkkum, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Ane Breivik og Sofie Høgestøl

Dokument 8:5 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Naomi Ichihara Røkkum, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Ane Breivik og Sofie Høgestøl om å innføre en fravikelig samboerlov

Til Stortinget

Bakgrunn

En tredel av dem som lever i samliv i Norge, er samboere. Av dem har bare 15 pst. samboerkontrakt, og det er ikke kjent hvor mange som sikrer samboer gjennom testament. Samlivsbrudd og dødsfall kan ende med at den ene parten havner i en fattigdomsfelle.

Rettshjelpsorganisasjoner peker på at manglende lovverk særlig går ut over kvinner. Kvinner har oftere mindre eller ingen eierandel i felles bolig og lavere inntekt enn menn. Ved samlivsbrudd etter langvarig samboerskap er det ikke uvanlig at par som har samlet økonomi, får problemer med fordelingen. En samboerlov og endringer i arveloven vil kunne sikre både trygghet for de etterlatte etter dødsfall og rettigheter for den dårligere stilte part i ettertid av et samlivsbrudd.

Ulike rettshjelptiltak erfarer at flertallet av deres klienter ikke har oversikt over sin rettsstilling og tror at de har bedre rettigheter enn det de egentlig har etter endt samboerskap eller dødsfall. Det er lite som tyder på at kunnskapen om rettsstillingen er blitt høyere, eller at konfliktnivået er blitt lavere siden siste offentlige utredning i 1999. På bakgrunn av dette mener forslagsstillerne at det er på tide med en fravikelig samboerlov som gir et sikkerhetsnett for ugifte par, samt at arveloven må en-

dres slik at også samboere uten barn sikres gjennom lovverket.

Mange kvier seg for å ta opp temaet med samboer eller sliter med å navigere i et uoversiktlig regelverk. Dette gjelder både for samboerkontrakt og testament. Samboere anerkjennes som et økonomisk fellesskap i en rekke lover, herunder rettshjelploven, husstandsfellesskapsloven og trygdelovgivningen. Likevel mangler det regulering av formuesforholdet mellom samboere ved samlivsbrudd.

Hovedfunksjonen til dagens ekteskapslov er en form for standardkontrakt mellom ektefeller. Sverige har siden 1970-tallet hatt en samboerlov, som er en mildere variant av ekteskapsloven, der det som anses som samboerskap er tydelig avgrenset. I norsk rett er også samboerskap, med ekteskapslignende forhold et veletablert juridisk begrep.

En samboerlov bør være fravikelig. Folk bør ha frihet til å avtale seg vekk fra hele eller deler av en samboerlov. Men ved en slik lov vil aktivitetsbehovet snus, og rettighetene ligge til grunn.

Etter dagens arvelov har samboere som ikke har ventet barn sammen, ikke rett på minste arv, med mindre samboerskapet har vart i fem år og førstavede har sikret lengstlevende gjennom testament. Samboere uten felles barn har heller ikke rett til å sitte i felles bolig. Det medfører at etterlatte kan bli tvunget til å flytte, og kan skape andre økonomiske problemer. Samboeres rettigheter i arveloven bør derfor styrkes.

Nåtidens samlivsformer gjør dette til vanlige problemstillinger for et økende antall familier. Det er viktig å forholde seg til realiteten av den store andelen og vekten i samboende par, og de ytterst få som har samboerkontrakt. En fravikelig samboerlov og styrking av rettig-

hetene i arveloven kan bety mye og gi et sikkerhetsnett for alle som en gang i løpet av livet lever i samboerskap.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utrede en fravikelig samboerlov.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke samboeres rettigheter i arveloven.

12. oktober 2021

Naomi Ichihara Røkkum

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Ane Breivik

Sofie Høgestøl